

TEKST: KIRSTEN ERIKNAUER, FORFATTER

At være PROFESSIONEL

Psykologer og præster kan noget forskelligt, når det kommer til krisesituationer, men for begge er professionalisme helt afgørende. Interview med Ulla Thorbjørn Hansen, der fortæller om sin tid som felt- og beredskabspræst

Ulla Thorbjørn Hansen er sognepræst, hun er tidligere feltpræst, hun er ledende beredskabspræst i Folkekirkenes Katastrofeberedskab (FKK) Region Sjælland og leder af det nationale Forum for FKK. Og så er hun provst i Slagelse Provsti med 41 sogne – og har været konkurrencesvømmer på eliteplan.

Hvorfor nu nævne det med elitepræstationen? Fordi, som hun fortæller, de færdigheder, hun lærte ved at være konkurrencesvømmer, har været med til at lære hende at præstere sit ypperste på et givet tidspunkt. Og det er netop, hvad feltpræsten gerne skal, når han eller hun er i felten. De skal også være gode til at blive flyttet omkring, at omstille sig og at være parat. Parat med sit nærvær.

Jeg besøgte Ulla Thorbjørn i præstegården, som slet ikke ligner en klassisk præstegård. Det er et moderne, nybygget parcelhus i et nyt parcelhuskvarter i Slagelse, 3 km fra kirke og kirkekontor. Et skilt udenfor angiver, at her

bor sognepræsten, som også er provst, og hvis man ønsker en samtale, kan man lige ringe i forvejen.

Solen skinner ind gennem hele huset, og vi går lidt rundt, mens teen bliver brygget. Jeg lægger blandt andet mærke til et par malerier med Færolandskaber, som Ulla Thorbjørn fortæller, hun selv har malet. ”Så kan man ikke tænke på noget som helst andet, mens man maler. Det er en god mental afspænding.”

Vi har slået os ned i kontoret, den officielle del af huset og Ullas arbejdsplads. Her er bøger fra gulv til loft, skrivebord og et lille arrangement med to stole og sofa. I entreen hænger nogle messehagler og præstekufferten med præstekraven og de sorte sko.

Ulla Thorbjørn blev cand. theol. i 1996, efter først at have taget en uddannelse som bankassistent. Hun fungerede som sognepræst i Frederiksborg Slotskirke, i Glostrup og i Roskilde Domkirke, indtil hun blev provst i 2017 i Slagelse. At være bankassistent ville nok, hvis hun havde fortsat ad den linje, siger hun, have betydet, at hun ville være kommet til at beskæftige sig mere med tal end med mennesker. Men nu blev det teologi, og når jeg spørger til, hvad der bragte hende derhen, siger hun, at hendes barnetro er fundamentet for hende, og dertil kommer lysten til at forkynde.

Ulla Thorbjørn var feltpræst fra 1999 til 2017, og hun fortæller, at hun altid har mærket en respekt for sit arbejde. ”Også selvom jeg var kvindelig feltpræst i en mandsdomineret verden.”

”Jeg har i alle årene betragtet mit arbejde som feltpræst som en vigtig del af mit arbejde som sognepræst i folkekirken. Det har været en opgave, som både er meningsfuld og givende i mit arbejde som sognepræst, og

Ulla Thorbjørn i beredskabspræstuniform: ”En uniform kan beskytte den, der bærer den, men den kan også betyde, at man er synlig i en større sammenhæng”

omvendt har mit arbejde som sognepræst været grundlaget for opgaven som feltpræst.”

Enhver afsked er en velsignelse

Hvordan kom du på, at du ville være feltpræst?

”Det var ikke noget, jeg kom på, men en dag spurgte en kollega mig, om jeg kunne tænke mig at være feltpræst. Der var brug for feltpræster, og jeg slog til med det samme efter at have talt med den daværende hærprovst om opgaven.”

”Det var en udfordring, men også at betragte som et ’borgerligt ombud’,” siger hun. ”En præst står jo altid til rådighed.”

Der har været en del debat om feltpræstens rolle og

Det er jo ikke formålstjenligt, at man selv bryder sammen. Men man kan godt vise sin medmenneskelighed, og man skal turde græde eller grine med vedkommende.

Ulla Thorbjørn

om velsignelsens rette brug. Og til det siger hun, at hun hører til dem, der mener, at feltpræsten ikke bare kan, men også skal velsigne de udsendte soldater. Vi bliver lidt ved feltpræstens indsats og især ved velsignelse af soldaterne. Ulla var som feltpræst blandt andet et halvt år i Afghanistan ørken. Hun si- >>

» ger, at vores soldater jo udsendes med livet som indsats, og at det derfor er en naturlig følge, at feltpræsten både kan og skal velsigne soldaterne. Her citerer hun feltpræst Høyer Møller (1876): "Hvorfor skulle så mange mennesker stadig have døden for øje og ikke høre en klang af livets evangelium." Hun understreger, at en anden måde at velsigne på er at sige "Guds Fred være med dig." Hun har tidligere skrevet om betydningen af velsignelsen, når hun var blandt soldater, med overskriften "Guds fred gør rolig midt i våbenbrag," og jeg citerer hendes ord: "Enhver hilsen eller afsked er i virkeligheden en velsignelse."

"På den anden side kender vi også velsignelsen som en kirkelig handling, en autoriseret handling, der kun må udføres af en ordineret præst. Velsignelse er altså både noget ganske almindeligt – og noget ganske særligt. Velsignelsen er både dagligdags virkelighed og et særligt højtideligt ritual."

"Den aronitiske velsignelse bliver lyst ved alle kirkelige handlinger over enhver, der er til stede. Den bliver sagt ud i rummet uden forbehold for, hvad hver enkelt har i sinde at foretage sig uden for kirken. Sådan er det herhjemme, og sådan er det, når jeg som feltpræst holder gudstjeneste med de udsendte soldater. Velsignelsen lyder uden forbehold."

Dåb i Camp
Rice i Af-
ghanistan

FOTOS: KIM SYLVESTERSEN

Ulla Thorbjørn forestår gudstjenesten i Rahim i Afghanistan

Hvad vil det sige at modtage Guds velsignelse?

"Guds velsignelse er en bøn – et ønske eller et løfte om, at Gud er med dig i medgang og i modgang. Du er omsluttet af Guds kærlighed og omsorg. Den, der hører velsignelsen, bliver mindet om at høre til i en større sammenhæng. Du er skabt i Guds billede, og som sådan har du et ansvar, et

medansvar for andres liv og skæbne. Sagt med andre ord er velsignelsen ikke en godkendelse af mord, vold og brutalitet, men et værn mod, at mennesker under krigens rædsler bliver trukket ind i forråelse og fornedrelse."

Det er stærke ord, og vi sidder lidt i al stilfærdighed. Inden vi går videre, tilføjer Ulla Thorbjørn: "For mig har den aronitiske velsignelse altid stået som noget specielt – også før jeg blev præst. Fik jeg ikke noget ud af præstens prædiken, trøstede jeg mig med, at jeg kunne gå til nadver og efterfølgende modtage Herrens velsignelse." Hun understreger, at hun ikke kan velsigne ting. Det er hun nogle gange blevet bedt om, men hendes standpunkt er klippefast: "Jeg velsigner mennesker – ikke ting."

Uniformen beskytter og gør synlig

Da Ulla Thorbjørn blev provst, måtte hun opgive at være feltpræst. Provsten skal efter gammel bestemmelse være i sit provsti, hvis en katastrofe rammer provstiet. Ulla siger, at hun med lidt vemod lagde uniformen fra sig, da hun ophørte som feltpræst, men at hun fortsat gerne indtræder i rollen som aktivt medmenneske blandt mennesker i krig, krise og katastrofer.

Samtidig med opgaven som sognepræst og feltpræst blev hun i 2010 også ledende beredskabspræst og politikontaktpræst. I 2017 da Ulla blev provst, blev opgaven som politikontaktpræst overgivet til en anden beredskabspræst. Men Ulla står som ledende beredskabspræst fortsat til rådighed for politiet ved katastrofesituationer og store ulykker og kan bistå med hjælp ved underretning om dødsfald.

En uniform kan beskytte den, der bærer den, men den kan også betyde, at man er synlig i en større sammenhæng. Den er et symbol, eller et signal, som fortæller, at her er en person, som man i den akutte situation kan henvende sig til, hvis man har brug for hjælp, trøst eller blot et medmenneske, som forstår dybden af ulykken. Beredskabsuniformen er en mørkeblå præsteskjorte med hvid flip.

Et eksempel var ulykken på Præsto Fjord i februar 2011, hvor 13 elever og to lærere kæntrede i en dragebåd små to kilometer fra Præsto havn. Der blev bl.a. slået alarm til Ulla, der som ledende beredskabspræst i Region Sjælland sørgede for at sende beredskabspræster til Næstved politistation, hvor mange mennesker var samlet for at høre nyt.

Beredskabspræsterne var iført deres mørkeblå skjorter med hvid flip og var dermed synligt til stede som en del af det team, der stod til rådighed for at yde krisehjælp. De er altid klar til at rykke ud med akut hjælp til sårede og pårørende, når større ulykker og katastrofer sker.

Folkekirken har 43 katastrofeberedskabspræster, heraf fem ledende beredskabspræster.

Præsten og psykologen

”Kerneydelsen,” siger Ulla, ”er sjælesorg.” Og det uddyber hun: ”Sjælesorg kan stå som en samlende og udfordrende overskrift over alle kirkens livsytringer. For begrebet ’sjælesorg’ omslutter hele mennesket som et levende, bevidst og åndeligt væsen, med både forstand, fornuft og følelser – krop og ånd. Med sjælesorgen handler det om at ledsage et menneske på et stykke af livsvejen i lyset af Guds ord for at opmuntre til at leve og til at tro, og det sker også på de tidspunkter, hvor det ikke er tid til at tale – men tid til at tie.”

Ulla Thorbjørn har i 2016 taget en master i sjælesorg, ledelse og krisehåndtering. Sjælesorg er en vægtig del af hendes arbejde. ”Det er studiekom som en naturlig udvikling efter tiden som feltpræst,” siger hun.

Hvad er forskellen på en samtale med en psykolog og en præst?

”Der er jo forskel på, hvad præster og psykologer kan, og dermed på, hvad de hver især kan tilbyde i en samtale. Udover at lytte og være tilstede med sit nærvær, sin opmærksomhed og sin faglighed, kan præsten også komme med et tilbud om bl.a. velsignelse og bøn. En bøn, som bringer én ind i et fællesskab; en bøn til Gud, som forløser og hjælper i forhold til skyld, skam eller måske sorg. Dertil kommer, at præsten har udvidet tavshedspligt.”

At være professionel

Vi vender tilbage til hvervet som beredskabspræst. Ulla Thorbjørn har skrevet en bog med titlen *Dødsbud – Om underretninger ved pludselige dødsfald*.

Det er en voldsom titel, men det er også

voldsomt at gå med bud om døden. Det kan ikke skrives om til noget lettere. Når det danske forsvar skal give pårørende meddelelse om en falden soldat, er der altid en præst med.

”Det er,” siger Ulla, ”en både meningsfuld og skræmmende opgave at gå med dødsbud. Bogen handler om, hvordan man bedst muligt formidler et dødsbudskab, så både budbærer og pårørende kommer værdigt, omsorgsfuldt og professionelt gennem den ulykkelige situation.”

Hvad indebærer det at blive professionel?

”Det er jo ikke formålstjenligt, at man selv bryder sammen. Men man kan godt vise sin medmenneskelighed, og man skal turde græde eller grine med vedkommende. At være professionel viser sig netop i, at man viser sin respekt, medmenneskelighed og interesse for den anden. Medfølelse. Man går et stykke ad vejen med den eller de pårørende som et ordentligt menneske.”

Som indgangsreplik til bogen *Dødsbud* har Ulla Thorbjørn valgt at citere fra Jobs bog kapitel 2,11-13:

”Da tre af Jobs venner hørte om al den ulykke der havde ramt ham, kom de fra hver sit sted ... de mødtes og gik hen for at vise deres medfølelse og trøste ham. Man da de et stykke borte fik øje på ham, kunne de ikke kende ham; de brast i gråd, flængede deres kapper og kastede støv på hovedet. Så sad de i syv dage og syv nætter på jorden foran ham. De sagde ikke noget til ham, for de så, hvor store hans lidelser var.”

Medfølelse og nærvær er det centrale. På samme måde som handlinger i kirken med sit ordløse religiøse sprog kan rumme en hel verden. De store spørgsmål om liv og død formidles gennem præstens menneskekundskab i nærvær.

Ulla Thorbjørn får det afsluttende ord:

”Præster er vant til at have med mennesker at gøre i alle aldre og livssituationer og er vant til at skulle stå til rådighed døgnet rundt. Præster har derfor noget væsentligt at byde ind med i kriser, sorg og voldsomme hændelser. De er vant til at tale om livet og døden, sorgen og glæden.” ■

Den aronitiske velsignelse bliver lyst ved alle kirkelige handlinger over enhver, der er til stede. Den bliver sagt ud i rummet uden forbehold for, hvad hver enkelt har i sinde at foretage sig uden for kirken.

Ulla Thorbjørn